

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
Competency of School Administrators and the Implementation of Internal Quality
Assurance in Schools under the Sakon Nakhon Primary Educational
Service Area Office 2

ธีรโชติ โลกธาดู¹, ณัฐพล หงษ์ทอง¹ และณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ²
Thirachot Lekkathat¹, Natthaphon Hongthong¹ and Narongsak Rorbkorb²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 2) ศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และ 3) เปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 92 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการเลือกตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ระดับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ One-Way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.60) 2) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.52) และ 3) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, Master of Education Program in Research and Evaluation, Faculty of Education, Prince of Songkla University

²อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, Department of Research and Evaluation, Faculty of Education, Prince of Songkla University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ธีรโชติ โลกธาดู, Teerachot.lo@ksu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) 26 พฤษภาคม 2568 วันที่แก้ไขบทความ (Revised) 16 สิงหาคม 2568 วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 17 สิงหาคม 2568

ABSTRACT

This research aimed to 1) examine the competency level of school administrators under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2, 2) investigate the implementation level of internal quality assurance in schools within the same jurisdiction, and 3) compare the implementation of internal quality assurance across schools of varying sizes. The sample, selected through stratified random sampling, consisted of 92 schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2. The research instrument comprised a set of 5-point Likert scale questionnaires, with an overall reliability of 0.86. Data were analyzed using mean, standard deviation, and One-Way ANOVA. The findings revealed that: 1) The overall competency level of school administrators was exceptionally high ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.60); 2) The overall level of internal quality assurance implementation was likewise exceptionally high ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.52); and 3) The implementation of internal quality assurance exhibited statistically significant differences among schools of different sizes ($p < .01$).

Keywords: Competencies of School Administrators, Implementation of Internal Quality Assurance

ภูมิหลัง

การศึกษาในปัจจุบัน นอกจากสถานศึกษาจะมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคมในท้องถิ่นของตนแล้ว สถานศึกษาจะต้องผนวกสิ่งที่คุณเรียนควรได้รับการพัฒนาและมีคุณภาพตามวิสัยทัศน์ที่สังคมในอนาคตควรจะเป็นด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายเพื่อปรับปรุงแบบการประเมินและการประกันคุณภาพการเรียนการสอน โดยมีการปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกตามหลักการที่ว่า สถานศึกษาสามารถสร้างระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ด้วยตนเอง การประเมินคุณภาพภายนอกมีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันความสามารถของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลลัพธ์จากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกจะต้องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาได้

ผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคคลซึ่งปฏิบัติงานภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัยขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน ถือเป็นตำแหน่งสำคัญที่จะนำนโยบายด้านการศึกษาทุกระดับไปปฏิบัติ รัฐจึงให้ความสำคัญตั้งแต่ระบบการสรรหาเพื่อให้ได้ผู้มีความรู้ ความสามารถสมรรถนะ และประสบการณ์ที่เหมาะสมในการเข้าสู่ตำแหน่ง บรรจุและแต่งตั้ง ให้สามารถดำเนินการบริหารจัดการศึกษาและขับเคลื่อนคุณภาพของสถานศึกษาที่จะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 79 และมาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัตินี้ มีใจความว่า “ให้ผู้บังคับบัญชา การทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับทีมงานเป็นสิ่งสำคัญ และมีหน้าที่ช่วยพัฒนาทีมให้มีความรู้ ทักษะ จิตใจที่ดี รวมถึงคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพที่เหมาะสม เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและก้าวหน้า ซึ่งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ได้มีการกำหนด โดยคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ ยังมีภาระบุหลักเกณฑ์และวิธีการในการเลือกข้าราชการครูเพื่อบรรจุในตำแหน่งรองผู้อำนวยการและผู้อำนวยการสถานศึกษา พร้อมทั้งการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านวิทยฐานะ รวมถึงการเลื่อนวิทยฐานะด้วยการประเมินทักษะเกี่ยวกับการบริหาร โดยมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์การบริการที่มีคุณภาพ การพัฒนาตนเอง และ

การทำงานร่วมกับผู้อื่น จะเห็นได้ว่า “สมรรถนะ” ถือเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นหัวใจหลักของการบริหารบุคลากรในปัจจุบัน ในยุคของการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากต้องมีสมรรถนะตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนดแล้ว ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง พร้อมมีกระบวนการบริหารจัดการและสมรรถนะที่เน้นคุณภาพของระบบการศึกษา และส่งเสริมให้การบริหารมีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่า สมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารเป็นสิ่งที่กำหนดระดับคุณภาพในการบริหารทั้งองค์กร

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญ เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ อันจะนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นและความพึงพอใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยตระหนักว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้เรียนมีคุณลักษณะตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (จารุกิตติ์ สุดสุข, 2565) ด้วยเหตุนี้ กลไกการประกันคุณภาพภายในจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (กมลทิพย์ ไชยวุฒิ, 2561) นอกจากนี้ จารุวรรณ นาดัน (2567) ยังได้กล่าวถึงความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ โดยยึดถือผลลัพธ์ที่ดีที่สุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาระบบนี้จึงอาศัยหลักการพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ การกระจายอำนาจเพื่อความคล่องตัว การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และการแสดงความรับผิดชอบต่อที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานต่อเนื่อง 3 ขั้นตอน คือ การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการพัฒนาคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ ความสำเร็จของกระบวนการประกันคุณภาพภายในจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

ด้วยความสำคัญของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดังที่กล่าวมา การศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับ

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จึงเป็นประเด็นที่ควรศึกษา เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นสารสนเทศเชิงประจักษ์สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่คุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรครู และหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานภายในสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานโดยรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
3. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 255 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 92 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้มาจากผู้วิจัยคำนวณโดยใช้โปรแกรม G*Power Version 3.1 โดยหาค่าขนาดอิทธิพลที่ 0.4 ค่าแอลฟาที่ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 71 โรงเรียน เพื่อให้เกิดความเท่าเทียม และป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 30 เป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 92 โรงเรียน โดยผู้วิจัยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียน (สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 119 คนลงมา สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120–719 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่

จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 720–1,679 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป) เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเป็นชั้นภูมิ ดังนี้

ตาราง 1 ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเป็นชั้นภูมิ

ขนาดสถานศึกษา	จำนวนโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดเล็ก	153	55
โรงเรียนขนาดกลาง	98	35
โรงเรียนขนาดใหญ่	4	2
รวม	255	92

จากตาราง 1 พบว่า ประชากรที่แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวน 153 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวน 98 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวน 4 โรงเรียน ตามลำดับ หลังจากได้วิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของประชากรและเพิ่มกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 30 เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่แบ่งตามขนาดของโรงเรียนได้ คือ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 55 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 35 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน ตามลำดับ

โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลจากแต่ละโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้าวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียน 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 460 คน จาก 92 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับ ขนาดสถานศึกษา ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ ครอบคลุมสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 3) การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) การบริหารที่รับผิดชอบ โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับ 5) การทำงานเป็นทีมและสร้างการมีส่วนร่วม 6) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการบริหารจัดการ และ 7) คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ (เรวดี มนตรีพิลา, 2563)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ ครอบคลุมองค์ประกอบดำเนินการประกันคุณภาพภายใน จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมาย 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินงาน 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และ 7) การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (จารุกิตติ์ สุดสุข, 2565)

เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยโดยส่งและรับแบบสอบถามทางแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ (google forms) จำนวนทั้งสิ้น 92 โรงเรียน โดยผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา 1 คน หัวหน้าวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียน 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 460 คน จาก 92 โรงเรียน ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 81 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.04

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน

2. วิเคราะห์ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 กับขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบ One-Way ANOVA และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ	4.56	0.56	ดีเยี่ยม
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.45	0.63	ดีมาก
3. การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.61	0.57	ดีเยี่ยม
4. การบริหารที่รับผิดชอบ โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับ	4.58	0.60	ดีเยี่ยม
5. การทำงานเป็นทีมและสร้างการมีส่วนร่วม	4.56	0.54	ดีเยี่ยม
6. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร และการบริหารจัดการ	4.49	0.64	ดีมาก
7. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.58	0.64	ดีเยี่ยม
เฉลี่ยรวม	4.55	0.60	ดีเยี่ยม

จากตาราง 2 พบว่า ผลการศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.57) รองลงมาคือ ด้านการบริหารที่รับผิดชอบ โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับ อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.60) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

และจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.64) ด้านการทำงานเป็นทีม และสร้างการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.54) ด้านการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.56) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร และการบริหารจัดการ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.64) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

2. การศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมาย	4.57	0.59	ดีเยี่ยม
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.65	0.51	ดีเยี่ยม
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนา	4.68	0.49	ดีเยี่ยม
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.61	0.52	ดีเยี่ยม
5. การติดตามผลการดำเนินงาน	4.62	0.52	ดีเยี่ยม
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.67	0.52	ดีเยี่ยม
7. การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	4.67	0.51	ดีเยี่ยม
เฉลี่ยรวม	4.64	0.52	ดีเยี่ยม

จากตาราง 3 พบว่า ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.51) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.52) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.51) ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.52)

ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับดีเยี่ยม ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามขนาดสถานศึกษา ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 กับขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	การดำเนินการประกันภายใน			
	$\bar{X}$	S.D.	F	P
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.51	0.52	47.959**	.000
โรงเรียนขนาดกลาง	4.61	0.58		
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.80	0.47		
เฉลี่ยรวม	4.64	0.52		

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาขนาดสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ อยู่ในระดับดีเยี่ยม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.58) และโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.52) และการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษากับตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 กับขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	1	2	3
1. ขนาดเล็ก	4.51	0.52	-	.180*	.405*
2. ขนาดกลาง	4.61	0.58		-	.226*
3. ขนาดใหญ่	4.80	0.47			-

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดกลาง มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.57) รองลงมาคือ ด้านการบริหารที่รับผิดชอบ โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับ อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.60) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับดีมา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.63) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้องค์กรเหล่านั้นได้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อที่จะทำให้การทำงานในองค์กรมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพิ่มขึ้น การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่ผู้บริหารในทุกองค์กรควรให้ความสำคัญ ดังนั้นสมรรถนะด้านนี้จึงเป็นสมรรถนะที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการบริหารที่รับผิดชอบ โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับ การเป็นผู้บังคับบัญชาชั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกระทำที่รับทั้งความผิด ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการมอบหมายสั่งการ บัญชา ผู้บริหารก็ย่อมต้องมีความรับผิดชอบจากการเกิดความเสียหาย หรือความผิดพลาดของผู้ใต้บังคับบัญชา และความชอบนั้น ย่อมต้องเกิดขึ้นจากการสั่งการ บัญชา มอบหมายที่ได้รับการไตร่ตรองที่ดี และรอบคอบแล้ว จึงทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานได้อย่างเป็นระบบ มีระเบียบ เป็นแบบแผน สามารถตรวจสอบการทำงานได้อย่างครอบคลุม เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ความชอบนั้นก็ย่อมส่งผลต่อผู้บริหารสถานศึกษาในช่วงเวลาและสถานการณ์เดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับ อนุวัตร ศรีพระนาม และดาวรรุวรรณ ถวิลการ (2560) ที่กล่าวว่า การจะก่อให้เกิดองค์กรคุณภาพได้ต้องมา

จากการปฏิบัติที่มีคุณภาพวัฒนธรรมการทำงานที่มีคุณภาพ การที่ผู้บริหารมีอุดมการณ์ในการทำงานที่ชัดเจนพร้อมทั้งใช้การประชุมเพื่อให้ครูได้ร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างเป้าหมายการทำงานร่วมกันสร้างบรรยากาศให้เกิดการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียนการยอมรับฟังซึ่งกันและกัน สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร มีทักษะที่เหมาะสมและวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ แต่ยังพบข้อจำกัดเกี่ยวกับขนาดของสถานศึกษา เช่น สถานศึกษาที่มีขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ อาจจะมีความพร้อมในด้านบุคลากรที่จะรองรับงานแต่ละกลุ่มฝ่าย จึงมีบุคลากรที่สามารถเลือกลักษณะงานให้ตรงกับความสามารถ แต่ละคนได้หลากหลาย ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีจำนวนมาก ในการดูแลของสำนักเขต ยังขาดความพร้อมด้านบุคลากรที่จะรองรับภาระงานที่มากมายอาจทำให้บุคลากรได้รับมอบหมายงานในสิ่งที่ตนไม่ชอบหรือไม่ถนัดเท่าที่ควร ผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีลักษณะการบริหารที่ชัดเจน ซึ่งช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง บุคลากรได้รับการพัฒนาและมีการคัดเลือกอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งคุณภาพตามที่หน่วยงานราชการได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ รวมถึงการติดตามเทคโนโลยีและองค์ความรู้ในวงการ เพื่อพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงานในที่ทำงานด้วย (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2548) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาตรี ประสมศรี, แพ็ต รมยะ และสมาน นาวาลิทธิ (2558) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องดำเนินการในการกิจต่าง ๆ ต้องใช้ทักษะในการบริหารและการจัดการเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาตนเองให้มีความรู้เพิ่มขึ้น ให้ความสำคัญในการเข้าสัมมนาในเชิงวิชาการ มีการติดตามข่าวสารในเรื่องการพัฒนาองค์กรเพื่อพัฒนาโรงเรียน มีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษามีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและปฏิบัติงานตามแนวทางที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับวิจัยของ กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา, ลัดดาวัลย์ คงสมบูรณ์

และภัทรกร ปุยสุวรรณ (2559) ที่กล่าวว่า การทำงานเป็นกลุ่มถือเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการร่วมมือกันในโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกัน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการฟังพียงซึ่งกันและกันเพื่อให้สามารถร่วมมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องมีทักษะในการสร้างสัมพันธ์ที่ดี การเข้าใจถึงบทบาทของตนเอง การมุ่งมั่นพัฒนาศักยภาพของตน และการมีเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียนร่วมกัน ซึ่งใกล้เคียงกับโครงการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแนวทางใหม่ตามการปฏิรูปการศึกษาที่เกิดขึ้นในทศวรรษที่สอง: การฝึกอบรมที่เป็นแบบผสมผสาน

2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนามีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.51) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมาย อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.59) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรา 48 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุว่า “หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพภายใน และถือว่าการประกันคุณภาพนี้เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง” โดยผู้บริหารและครูต้องปฏิบัติตามระเบียบอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังต้องมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมอบรมและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การที่ทุกมิติของการประกันคุณภาพภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและความพยายามของบุคลากรในสถานศึกษาในการดำเนินการตามกระบวนการประกันคุณภาพอย่างครบถ้วน ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การดำเนินการ การติดตามผล และการนำผลประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างละเอียด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับแรก ได้แก่

ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และเป้าหมาย ซึ่งเรื่องเหล่านี้ควรจะเป็นจุดที่สถาบันการศึกษาให้ความสำคัญและพิจารณาหาวิธีในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การเสริมสร้างกระบวนการติดตามผลการดำเนินงานให้มีความเข้มแข็งและเป็นระบบ การพัฒนากลไกการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้มีความหลากหลายและน่าเชื่อถือ หรือการกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้จะเห็นได้ว่าการพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาคูณภาพอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.51) จึงบ่งบอกได้ว่า ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพราะว่าการดำเนินการประกันคุณภาพจะประสบผลสำเร็จ และได้ประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ย่อมต้องดำเนินงานตามแผนการพัฒนาที่ได้จัดขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมถึงตัวชี้วัดที่กำหนดและด้านที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาคูณภาพอย่างต่อเนื่อง เมื่อดำเนินงานตามแผนพัฒนาแล้วนั้น การพัฒนาคูณภาพอย่างต่อเนื่องก็มีความสำคัญถัดมา เพราะการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั้น ทำให้ได้รับทราบถึงปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงสามารถเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวิธีการรับมือที่มีความรอบคอบ ระมัดระวัง รวมไปถึงการได้ทำสิ่งนั้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความชำนาญ และสามารถต่อยอด หรือเพิ่มเติมวิธีการให้มีคุณภาพสูงขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา คำห้วยหาญ, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และพูนชัย ยาวีราช (2559) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรพิจารณาแนวทางที่สำคัญและแนวทางการดำเนินการ จากนั้นจึงกำหนดแนวทางการจัดการทุกอย่างให้ราบรื่น โรงเรียนต้องจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยกันบริหารโรงเรียนและให้แน่ใจว่าทุกคนทราบว่าหน้าที่ของตนเองต้องดำเนินการอย่างไร การให้บุคลากรในโรงเรียนช่วยกันตัดสินใจ พูดคุยกัน และให้ทุกคนที่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมถือเป็นสิ่งสำคัญ โรงเรียนควรสร้างแผนสำหรับปรับปรุงวิธีการสอนให้ตรงกับความต้องการ โรงเรียนต้องปฏิบัติตามแผนที่ละขั้นตอนและตรงเวลา ควรมีการติดตาม

กิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างไร ตรวจสอบเป็นประจำ และเขียนรายงานทุกปีการศึกษา เพื่อดูว่าทำได้ดีเพียงใดและจะปรับปรุงให้ดีขึ้นได้อย่างไร ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโดยการจัดให้มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาสถานศึกษาภายใต้กระบวนการ PDCA สอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมน มังคละศิริ, ปรีชา คัมภีรปกรณ์, ชรินทร์ วัฒนธน์ และสวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์ (2558) ที่กล่าวว่า การเป็นบุคคลที่นำการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เนื่องจากผู้สอนในยุคโลกาภิวัตน์ต้องแสดงภาวะผู้นำและมีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความรู้ความสามารถตามทันพัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง สภาพเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพการศึกษา ด้วยเหตุนี้การเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงถือว่ามีสำคัญยิ่งในสังคมปัจจุบัน เพราะว่าผู้สอนในยุคโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องมีทักษะในการนำและมีความตั้งใจในการเรียนรู้ ซึ่งจะสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความชำนาญที่ทันสมัยในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนา ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาดังนั้น ครูที่เป็นผู้นำจะต้องเปิดรับการเปลี่ยนแปลงเสมอเพื่อตอบสนองต่อข้อกำหนดในการรักษาคูณภาพในสถาบันให้มีความมั่นคงและยั่งยืนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพในโรงเรียน การพัฒนาตนเองและการสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน นับว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในภาวะผู้นำของครู ซึ่งมีผลต่อการประกันคุณภาพในสถานศึกษา โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน คือ การพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นกลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เมื่อทุกอย่างในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก้าวไปสู่สิ่งใหม่ ๆ การปรับตัวในการดำเนินงานก็ต้องเดินไปข้างหน้าพร้อมกันด้วย การพัฒนาตนเองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานของครู และการที่ครูมีความเป็นมืออาชีพจะมีผลกระทบโดยตรงต่อการรับประกันคุณภาพในสถานศึกษา การอบรมและพัฒนาครูให้เป็นมืออาชีพนั้นคือการสนับสนุนและสร้างโอกาสให้กับครูในการพัฒนาศักยภาพ โดยเฉพาะในด้านการสอน ความรู้และทัศนคติเชิงบวกต่อการทำงาน ดังนั้น การพัฒนาครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของครู เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงานของพวกเขา ด้วยเหตุนี้ ครูจึงต้องมีความเข้าใจ คำนึงถึง และลงมือปฏิบัติในการส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ความได้เปรียบเชิงทรัพยากรของโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมักจะมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง งบประมาณที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ และระบบบริหารจัดการที่มีโครงสร้างชัดเจน ส่งผลให้สามารถดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในได้อย่างเข้มข้นและครอบคลุมในทุกมิติ นอกจากนี้ บริบทและความซับซ้อนของภาระงานในโรงเรียนขนาดใหญ่อาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ต้องมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการประกันคุณภาพที่เข้มงวดและเป็นทางการมากขึ้น เพื่อให้สามารถบริหารจัดการจำนวนนักเรียนและบุคลากรจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ และธำรงรักษามาตรฐานคุณภาพ ในทางตรงกันข้าม ข้อจำกัดด้านทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่อาจต้องรับผิดชอบงานหลากหลายหน้าที่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างเต็มศักยภาพ อย่างไรก็ตาม การที่ผลการวิจัยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก อาจบ่งชี้ถึงบริบทและข้อจำกัดที่คล้ายคลึงกันที่โรงเรียนทั้งสองขนาดเผชิญอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ ญัฐริกา สूरตะนะ, พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์ และพิมพ์พร จารุจิตร (2567) ที่ระบุว่ากระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษานั้นควรบูรณาการกระบวนการ PDCA เข้ากับนโยบายจากต้นสังกัด โดยมีประเด็นท้าทายหลัก คือ ความแตกต่างของบริบท ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

และปัญหาการขาดแคลนครูที่สอนตรงตามวิชาเอก ซึ่งข้อเสนอแนะจากการศึกษาดังกล่าวคือการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา และแนวทางการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย การขับเคลื่อนคุณภาพ การประเมินผล การนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษา และการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน 4 แนวทางในแต่ละองค์ประกอบภายใต้หลักการของกระบวนการ PDCA นอกเหนือจากทรัพยากรด้านบุคลากรและงบประมาณโดยตรง สถานศึกษาขนาดใหญ่อาจมีความสามารถในการเข้าถึงเครือข่ายความร่วมมือ แหล่งข้อมูล และองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ทำให้สามารถนำแนวปฏิบัติที่ดีและเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารในยุคปัจจุบันจึงมีอาจละเลยการกำหนดนโยบายและแนวทางในการสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง กระบวนการนี้ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสถานศึกษามีส่วนร่วม เพื่อให้วิสัยทัศน์นั้นได้รับการยอมรับ และเป็นทิศทางร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในด้านอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ ไชยวุฒิ. (2561). การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เพาะ: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- กมลมาลย์ ไชยศิริบุญญา, ลัดดาวัลย์ คงสมบูรณ์ และภัทรกร ปุยสุวรรณ. (2559). สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 5(1), 82-94.
- กษมน มังคละศิริ, ปรีชา คัมภีรปกรณ์, ชรินทร์ วะสินนท์ และสวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์. (2558). รูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าครู เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(2), 93-100.
- จารุกิตติ์ สุดสุข. (2565). การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต*, 22(2), 49-60.
- จารุวรรณ นาดัน. (2567). รูปแบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 18(60), 529-543.
- ชาติรี ประสมศรี, แพ็ต รมยะ และสมาน นาวาสีหิ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 10(31), 19-29.
- ณัฐริกา สุรัตน์, พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์ และพิมพ์พร จารุจิตร. (2567). ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก พหุกรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี. *เสถียรวิทย์ปริทัศน์*, 4(3), 621-633.
- เรวดี มนตรีพิลา. (2563). การพัฒนาก้าวหน้าทางวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาสนา คำห้วยหาญ, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และพูนชัย ยาวีราข. (2559). แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 7(1), 69-83.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). *หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อนุวัตร ศรีพระนาม และดาวรรณ ธิวิลการ. (2560). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(2), 256-264.